

Nieuwsbrief september 2026

De laatste nieuwtjes van de Heemkundige Kring Tegelen

Aanmelden en afmelden voor deze gratis nieuwsbrief is mogelijk via info@hktegelen.nl of onze website www.hktegelen.nl.

Lezing van Luc Wolters over het Limburgse schutterswezen

Op **woensdag 14 oktober** om 20.00 uur houdt Luc Wolters op verzoek van de Heem in het **Limburgs schutterijmuseum** in Steyl een lezing. De lezing gaat over de geschiedenis en de ontwikkeling van het Limburgse schutterswezen met speciale aandacht voor de Tegelse schutterijen. Leden van de Heem én leden van de Tegelse schutterijen hebben gratis entree. Overige belangstellenden betalen € 5,-.

Ansichtkaart OLS 2-7-1967 Tegelen

Het Limburgse schutterswezen is al eeuwenoud en sterk verbonden met de geschiedenis en cultuur van Limburg. Schutterijen ontstonden oorspronkelijk om dorpen en steden te beschermen. Tegenwoordig hebben zij vooral een belangrijke sociale en culturele functie. De leden komen samen voor wedstrijden, optochten, feesten en andere activiteiten. Uniformen, vaandels, trommels, muziekkorpsen en traditionele gebruiken geven de schutterijen een herkenbaar en kleurrijk karakter. Een belangrijk hoogtepunt is het OLS. De winnaar van de schietwedstrijd gaat er met “D’n Um” vandoor.

De schutterijen zijn daarmee een levend stukje Limburgse geschiedenis. Tegelen kende in het verleden vier schutterijen: Broederschap Sint Martinus (winnaar OLS in 1938), Sint Antonius, Sint Hubertus (winnaar OLS in 1923, 1927, 1964 en 1966) en Sint Sebastianus. Anno 2026 zijn alleen de twee eerstgenoemde nog over.

Luc Wolters studeerde geschiedenis aan de Rijksuniversiteit Leiden. Sinds 2005 heeft hij als eenmanszaak een historisch bureau, ‘[Historie present](#)’. Hij houdt zich onder andere bezig met publicatiebegeleiding, archiefonderzoek en historische adviezen. Hij is eindredacteur van het Limburgs Schutterijstijdschrift en conservator van het Limburgs Schutterij Museum in Steyl. Momenteel werkt hij aan een proefschrift over: ‘Het vogelschieten of papegaaischieten’.

Stem vóór 30 september op de Heem voor Rabo Clubsupport!

Ieder jaar mogen de leden van de Rabobank stemmen op lokale verenigingen. Voor iedere stem krijgt de vereniging een bijdrage van de Rabobank. Dit jaar doet de Heem ook weer mee. Van 7 tot/met 29 september kan er gestemd worden.

1. Ga naar rabo-clubsupport.nl/venlo-eo/deelnemers, scan de QR-code en log in met je Rabo account OF ga via de RabobankApp in je 'Overzicht' naar 'Mijn lidmaatschap'.
2. Selecteer 3 clubs die je stem verdienen. We hopen dat je HK Tegelen ook selecteert!
3. Bevestig je stem en dien je stem in.

De opbrengst van dit jaar wordt besteed aan het uitbrengen van nieuwe publicaties over de historie van ons Tegelen en Steyl. We hopen op je steun!

RABO CLUBSUPPORT
STEM OP
HEEMKUNDIGE
KRING TEGELEN

STEM VANAF 7 SEPTEMBER
IN DE RABO APP

Comité Kinderfeesten Tegelen en de Heem steunen elkaar. Krijgen zij ook een stem van je?

Lezing Paul Seelen 22 oktober: Tegelen, de industriële hoofdstad van Noord- en Midden-Limburg

Publicist Paul Seelen houdt op 22 oktober in de bibliotheek Tegelen een leerzame lezing over het bedrijvige bolwerk dat Tegelen ooit was. Er was zelfs een tijd dat Tegelen de industriële hoofdstad van Noord- en Midden-Limburg was. Paul vertelt in het kader van de Maand van de Geschiedenis uitgebreid over de vroegere bedrijvigheid. De lezing start om 19.30 uur en duurt tot 21.15 uur. Toegang is gratis.

“Er zullen weinig gemeenten zijn, waar de industrie zich zo sterk ontwikkelde als in Tegelen.” De Tegelse burgemeester Pesch gaf in 1935 in een reclame-uitgave van het Limburgsch Dagblad hoog op over zijn gemeente. En met recht. Er was daadwerkelijk “iets grootsch verricht”. In amper vijftig jaar tijd had Tegelen zich ontwikkeld tot hét industriële bolwerk van Noord- en Midden-Limburg. Van dat alles is nog maar weinig over. De bibliotheek gaat met historicus/publicist Paul Seelen terug in de tijd. In een pakweg anderhalf uur durend betoog laat hij opmerkelijke Tegelse bedrijven de revue passeren. Nog bestaande zoals Metaalgieterij Giesen, maar vooral verdwenen grootheden zoals Canoy-Herfkens, Machinefabriek Mulder, Limonadefabriek De Snelle Sprong en Sigarenfabriek Vossen-Breuers.

Openingstijden

Een groep van zo'n 20 leden van de Heem bemenst het KOSO pand. Kóm binne! voor een praatje over Tegelen en Steyl, het lezen van een boek over onze geschiedenis of het neuzen tussen de Tegelse en Steylse attributen. Heb je zelf nog bijzondere attributen die we aan ons rijke archief mogen toevoegen? Neem ze dan mee!

Openingstijden KOSO-pand

- **Maandagen, 14.00-16.00**
- **Dinsdagen, 14.00-16.00**
- **Woensdagen, 14.00-16.00**
- **Vrijdagen, 14.00-16.00**

100-jarig jubileum Theresiakapel op de Ulingsheide met openluchtviering op 3 oktober

Dit jaar bestaat de Theresiakapel 100 jaar. Een eeuw lang is deze bijzondere kapel een plaats geweest van gebed, stilte, troost en bezinning. De kapel werd gebouwd in 1926, kort na de heiligverklaring van de heilige Theresia van Lisieux (Theresia van het Kind Jezus) in 1925. De lokale bakstenen herinneren aan de rijke klei- en keramiekcultuur van Tegelen. Door de jaren heen is de Theresiakapel voor velen een bijzondere plek gebleven: een rustpunt voor een kort gebed, het opsteken van een kaarsje, een moment van stilte of eenvoudigweg een ontmoeting met God.

Ter ere van dit 100-jarig jubileum vindt er op **zaterdag 3 oktober 2026 om 16.00 uur** een feestelijke openluchtviering plaats bij de Theresiakapel (Trappistenweg 47, Tegelen). Tijdens de jubileumviering worden rozen gezegend ter ere van heilige Theresia van Lisieux. Iedereen die dat wil, mag na afloop een gezegende roos meenemen om deze aan iemand die eenzaam of ziek is te schenken. De Parochiefederatie Tegelen-Belfeld-Steyl nodigt u van harte uit om dit feestelijke en bijzondere moment mee te vieren!

Dat deze kapel na honderd jaar nog altijd een geliefde en vertrouwde plaats is, is mede te danken aan de inzet van de vele vrijwilligers van Stichting Kruisen en Kapellen en andere helpende handen.

Hulp gevraagd op 3 oktober. Op 3 oktober tussen 15.15 en 17.30 zijn er handjes gevraagd om de viering in goede banen te leiden. Stichting Kruisen en Kapellen zoekt enkele vrijwilligers die meehelpen om de bezoekers op te vangen en te zorgen dat ze veilig de viering bij kunnen wonen. Aanmelding hiervoor graag naar theo@famthurlings.nl.

Stichting Kruisen en Kapellen Tegelen zoekt versterking

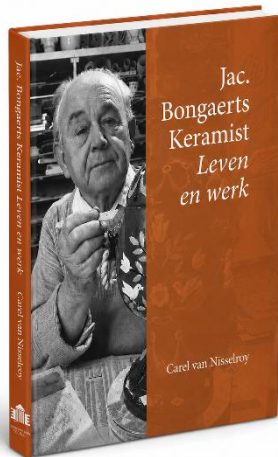
Stichting Kruisen en Kapellen Tegelen zet zich sinds 1975 in voor het behoud, herstel en de zichtbaarheid van de kruisen en kapellen die onze gemeente zo'n uniek karakter geven. Deze plekken vertellen verhalen van geloof, traditie en verbondenheid — en dat willen we blijven koesteren.

Het bestuur bestaat momenteel uit 3 personen die onder andere de Theresiakapel in stand houden. Om ons werk voort te zetten en te versterken, zijn we op zoek naar nieuwe bestuursleden die zich willen inzetten voor het cultureel en religieus erfgoed van Tegelen.

- Ben jij iemand die graag iets betekent voor de gemeenschap?
- Die het mooi vindt om tradities levend te houden?

Dan pas je perfect bij ons bestuur. Voel jij je aangesproken of wil je meer informatie? Neem dan contact op met Theo Thurlings (06 23924578, theo@famthurlings.nl).

Nieuwe boek 'Jac. Bongaerts Keramist – Leven en werk'

Jac. Bongaerts was een van de meest markante keramisten uit Tegelen. Auteur Carel van Nisselroy beschrijft het leven van Jac. als jonge boetseerder bij Russel-Tiglia tot zelfstandig keramist, wereldreiziger en maker van unieke keramische kunstwerken die nog altijd veel bewondering oproepen. In het rijk geïllustreerde boek wordt voor het eerst zijn volledige levensverhaal verteld. Aan de hand van nooit eerder gepubliceerde foto's, persoonlijke documenten, dagboeken en verhalen van familie en tijdgenoten ontstaat een levendig beeld van een bevlogen vakman die zijn leven lang trouw bleef aan zijn ambacht. Het boek laat niet alleen zijn indrukwekkende oeuvre zien, maar plaatst zijn werk ook in de rijke geschiedenis van de Tegelse keramiek.

Het boek laat niet alleen zijn indrukwekkende oeuvre zien, maar plaatst zijn werk ook in de rijke geschiedenis van de Tegelse keramiek. Fotograaf Peter de Ronde maakte schitterende foto's van de werken van Jac. Vormgeefster Carmen Arends maakte er een visueel erg aantrekkelijk boek van. Het boek is voor € 20,- te verkrijgen [via onze website](#) (in Tegelen en Steyl bezorgen we gratis), in ons verenigingslokaal bij de KOSO (Grotestraat 46), bij de Tiendschuur, Van Heel en de Gemaksshop.

Op zondag 13 september werden in de Tiendschuur de eerste exemplaren overhandigd aan dochter Carla en zoon Henk Bongaerts. Na een opening door conservator Miranda Timmers en voorzitter van de Heem Frank Giesen lichtte Carel een tipje van de sluier op over de inhoud van het boek en het proces van totstandkoming. Zoon Henk vertelde over de aanleiding van het boek en achtergrond van vader Jac. En wethouder Teddo Peulen benadrukte het belang van de keramische industrie in Tegelen, het onder de aandacht blijven brengen van dit rijke verleden en zijn persoonlijke relatie met het werk van Jac.

In december verzorgen zowel de Tiendschuur in Tegelen (20 december 2026 t/m 4 april 2027) als het Nederlands Tegelmuseum in Otterlo (19 december 2026 t/m augustus 2027) een expositie met het werk van Jac. Bongaerts.

Renovatie van KOSO - Heem zoekt nieuwe huisvesting

Sinds april 2022 maakt de Heem gebruik van de KOSO aan de Grotestraat. Het pand is in eigendom van erfgoedvereniging Hendrick de Keyser. Afgelopen jaar heeft Hendrick de Keyser haar plannen afgerond voor de renovatie van het pand. Op zowel de 1^e als 2^e verdieping komen grote appartementen. De begane grond wordt een bedrijfsruimte en de kelder wordt volgestort met zand. De werkzaamheden hiervoor zijn gepland in het 4^e kwartaal dit jaar; een exacte datum is nog niet bekend.

Dit betekent dat het bestuur van de Heem op zoek is naar nieuwe huisvesting. Na de verbouwing worden door Hendrick de Keyser commerciële huurprijzen gevraagd; deze zijn voor de Heem niet op te brengen. Er zijn wat lijntjes gelegd, maar er is nog geen witte rook. Heb je suggesties voor een nieuw onderkomen voor de Heem? Dan horen we dit uiteraard erg graag!

Nieuwe Erfgoudroute door kloosterdorp Steyl

Sinds kort heeft Steyl een eigen Erfgoudroute. [Je vindt de route hier](#). De route voert bezoekers langs karakteristieke kloosters, monumenten en andere bijzondere plekken en vertelt het verhaal van het kloosterdorp.

Centraal staat de ontwikkeling die in 1875 begon, toen Arnold Janssen in Steyl het Missiehuis St. Michaël stichtte. Vanuit Steyl groeide een internationale missieorganisatie. De imposante kloostergebouwen, kerken en tuinen herinneren nog altijd aan deze bijzondere geschiedenis. Ook het Missiemuseum en de botanische tuin Jochumhof maken deel uit van het rijke erfgoed van Steyl.

De nieuwe route laat niet alleen het verleden zien. Ook de manier waarop het kloostererfgoed wordt behouden en opnieuw wordt gebruikt, krijgt aandacht. Zo zijn onder meer het Ketelhuis en de Schlosserei gerestaureerd en staan ook de historische kassen op de planning voor herstel.

De Erfgoudroute sluit mooi aan bij de al bestaande [Erfgoudroute door Tegelen](#), die de geschiedenis van onze klei-industrie vertelt. Zo krijgen Tegelen én Steyl ieder hun eigen verhaal binnen het Venlose 'Erfgoud'.

Buste van broeder Alfons onthuld tijdens Steylerdag

Tijdens Steylerdag op 6 september jl. werd een buste van broeder Alfons onthuld. Kunstenaar Frank Kuntzelaers maakte geen groot monument op een prominente plaats, maar een herinnering die past bij wie broeder Alfons was: bescheiden en enigszins verscholen in het groen, midden in tuin die zo met hem verbonden is.

Broeder Alfons zocht nooit de aandacht. Zijn plek was in de kloostertuin van het St. Michaelsklooster in Steyl, tussen de planten, bloemen en bomen die hij jarenlang met grote toewijding verzorgde. Met zijn harde werk, zijn liefde voor natuur en vooral zijn grote bescheidenheid liet hij er iets blijvends achter. Nog altijd herinnert de kleurrijke kloostertuin aan de man die hier zoveel uren met hart en ziel heeft gewerkt. Broeder Alfons overleed op 17 oktober 2024 op 83-jarige leeftijd.

de

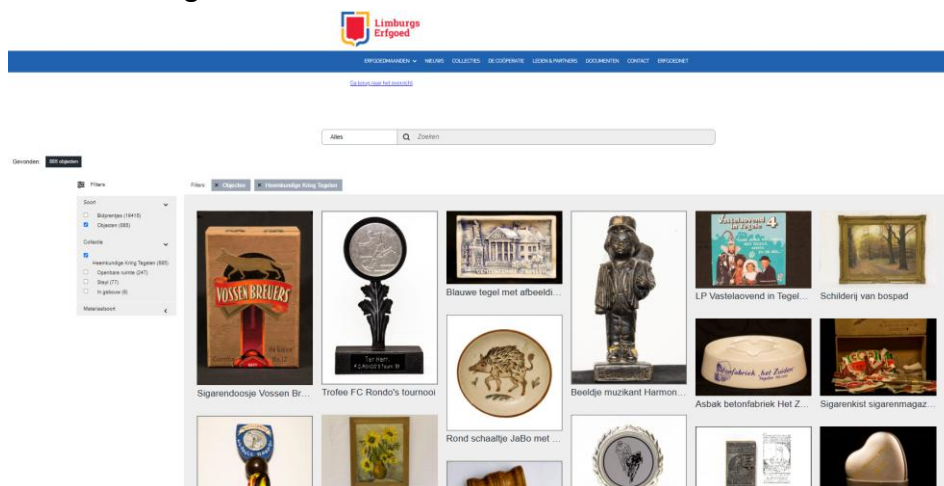
de

Archief Heemkundige Kring op nieuwe website Limburgs ErfgoedNet

Afgelopen maanden is gewerkt aan de vernieuwing van de website van het Erfgoednet Limburg. Op deze website maken we zoveel mogelijk van ons archief digitaal beschikbaar, zodat je het overal kan bekijken. Zo vind je op Erfgoednet Limburg van ons:

- [Boekencollectie over Tegelen en Steyl](#)
- [Kunstwerken in de openbare ruimte](#)
- [Foto's van oud Tegelen en Steyl](#)
- [Objecten in het archief van de Heem](#)
- [Bidprentjes en overlijdensberichten uit Tegelen en Steyl](#)

Aan Erfgoednet Limburg doen een groot aantal historische verenigingen en musea mee. Naast de collecties van de Heem, vind je op [Limburgs Erfgoednet](#) bijvoorbeeld ook collecties van het Missiemuseum Steyl, het Ketelhuis Steyl en het Limburgs schutterijmuseum. Je kunt dus in Erfgoednet Limburg direct meerdere collecties doorzoeken. Daarmee ontstaat één grote database en online collectie voor Limburg.

Restauratie kasteelpoorten bij de Holtmühle

De twee bruggen bij de kasteelpoorten van De Holtmühle worden gerestaureerd. Daarbij komen mooie historische vondsten aan het daglicht. De zeventiende-eeuwse gebouwen waren nodig toe aan een restauratie. Bij het blootleggen van de brug bij de Kaldenkerkerpoort kwamen mogelijke fundamenten van een ophaalbrug tevoorschijn en werden ook oude waterleidingbuizen van de voormalige SS-limonadefabriek zichtbaar. [OmroepVenlo maakte een mooie reportage](#) over de werkzaamheden.

Ut kaetelmenke herplaatst!

Op vrijdag 30 oktober om 15.30 uur vindt voor Keramiekcentrum de Tiendschuur de onthulling plaats van het Kaetelmenke op z'n nieuwe plaats. Door Joep Nicolaas van Ronckenstein is in 2017 het kunstwerk 'Ut kaetelmenke' gemaakt. Het werk stond van 2017 t/m 2024 bij de Toermalijn en moest toen in opslag als gevolg van de verbouwing van de Toermalijn.

Het beeldje heet het Kaetelmenke en roept de geschiedenis op van de jongetjes die vroeger tussen de middag hun vaders in de kleigroeves warm eten moesten gaan brengen. Dat eten zat in een keteltje dat bestond uit twee geschakelde of gestapelde pannetjes met soep in het ene en aardappelen, groente en vlees in het andere pannetje. De kleistekers hadden in hun kleigroeve een schuilhut met een stoofkacheltje waarop ze het konden opwarmen. Zo'n etensketeltje werd ook wel *knuurke* genoemd. De Tiendschuur heeft er nog een in zijn collectie. Overigens werden niet alleen kleistekers door hun familie van warm eten voorzien, maar ook metaalbewerkers en boeren. Van Steyl uit was er route langs de Maas naar het metaalbedrijf Industria. Heb jij zelf nog met een *knuurke* gelopen of nog iemand gekend die met zo'n keteltje naar de groeves ging? Willem Kurstjens wil deze verhalen bundelen en hoort het graag! Mail info@hktegelen.nl.

Overige activiteiten in Noord- en Midden Limburg

De eigen activiteiten van de Heemkunde Kring Tegelen zijn vetgedrukt.

Datum en tijd	Activiteit	Locatie
Tot en met 6 december 2026	Tentoonstelling 'New Generation; passie voor keramiek' met divers werk van internationale jonge keramisten.	Tiendschuur, Kasteellaan 8, Tegelen
Woensdag 23 september, 19.30 uur	Lezing over het Duitse vliegveld Fliegerhorst bij Venlo door Marcel Hogenhuis op verzoek van Historische Werkgroep de Borcht Baarlo.	De Engelbewaarder, Tiendschuur 15, Baarlo
Zaterdag 3 oktober, 13.00 uur	Fietstocht Belfeld anders bekeken, met aandacht voor verhalen, geschiedenis en bijzondere plekken. Georganiseerd door Heemkunde Maas- en Swalmdal, aanmelden verplicht.	De Hamar, Belfeld
Zondag 11 oktober, 10.00-12.30 uur	Herfstwandeling langs de Maas. Georganiseerd door Heemkunde Maas- en Swalmdal en IVN De Steilrand.	Jumbo, Muldersplein 10, Belfeld
Woensdag 14 oktober, 20.00 uur	Lezing door Luc Wolters over het verleden van het Limburgse en in het bijzonder Tegelse en Steylerse schutterswezen.	Limburgs Schutterij Museum, Rozenstraat 18, Steyl
Donderdag 22 oktober, 20.30-22.30 uur	Optreden van Dean Owens & The Sinners voor De Speelplaats.	Harmoniezaal, Posthuisstraat 30, Tegelen
Donderdag 22 oktober, 19.30-21.15 uur	Lezing door Paul Seelen over Tegelen als industriële hoofdstad van Noord- en Midden-Limburg, georganiseerd door Bibliotheek Tegelen.	Bibliotheek Tegelen, Kerkstraat, Tegelen
Vrijdag 30 oktober, 15.30 uur	Onthulling kunstwerk 't Kaetelmenke van Joep Nicolaas van Ronckenstein.	Voorzijde Tiendschuur, Kasteellaan 8, Tegelen
Donderdag 26 nov., 20.30-22.30 uur	Optreden van Union Duke (Can) voor De Speelplaats.	Harmoniezaal, Posthuisstraat 30, Tegelen
Maandag 16 nov., 20.00 uur	Lezing door Adri Gorissen over de Tegelse architect Casper Franssen, waarvan in Tegelen nog vele beeldbepalende panden zichtbaar zijn.	Harmoniezaal, Posthuisstraat 30, Tegelen

Deze en overige delen van Tegels blief Tegels zijn te vinden [op onze website](http://www.hktegelen.nl) en bij diverse winkels, gezondheidspraktijken en horecagelegenheden in Tegelen en Steyl.

Tegels blief Tegels - deil 188

Fiemele - iemand honing om de mond smeren
As Mientje genóg **fiemelt** krieg 't alles gedaon van
zien vader.

Herregodsvruugte - voor dag en dauw
Vruger móste de boere in **herregodsvruugte**
opsjtaon òm 't vieë te verzörge.

Kiebig - bijdehand, vlug van begrip
Luusje is 'n **kiebig**, det had zoeë in de gate wie die
somme mótte.

En daobeej - bovendien
En daobeej wazelt 't dich gater in de zök.

Kloester - hangslot
Haes se 'n good **kloester** aan dienen elektriese
fiets?

Kleddernaat - kletsnat
Hang diene jas neet zoeë **kleddernaat** aan de
kapsjtok.

Vraoge of reacties: www.hktegelen.nl
(mèt dank aan 't Brónsgreun Bukske van
Toine Ambaum en 't book Tegels Dialek van
J.H. Houx, A.M. Jacobs en P.P. Lückert).